

Безпалова О. І.,
*кандидат юридичних наук, доцент, начальник науково-дослідної лабораторії
з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту
підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції
Харківського національного університету внутрішніх справ*

РОЛЬ ВІДОМЧОЇ НОРМОТВОРЧОСТІ В АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Анотація. У статті з'ясовано сутність та основні ознаки відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави. Проаналізовано основні стадії розробки відомчих нормативно-правових актів. Надано характеристику основним принципам, дотримання яких дозволить створити необхідні умови для реалізації правоохоронної функції держави.

Ключові слова: правотворчість, нормотворчість, відомча нормотворчість, нормативно-правовий акт, стадії, принципи, правоохоронна функція держави, адміністративно-правове забезпечення.

Постановка проблеми. Однією з основних передумов ефективної реалізації правоохоронної функції держави є розробка відповідної нормативно-правової бази. Саме на рівні відповідних нормативно-правових актів мають формулюватися пріоритетні напрямки реалізації правоохоронної функції держави, визначатися коло суб'єктів, відповідальних за її реалізацію за окремими напрямками, закріплюватися шляхи взаємодії зазначених суб'єктів, окреслюватися проблемні питання, пов'язані із забезпеченням реалізації правоохоронної функції, та пропонуватися шляхи їх вирішення. У зв'язку з цим надзвичайно актуальними є питання вироблення дієвої нормативно-правової бази, яка б визначала основні засади державної політики у правоохоронній сфері.

Переважна більшість нормативно-правових актів, норми яких спрямовані на забезпечення реалізації правоохоронної функції держави, є результатом відомчої нормотворчості, тобто результатом діяльності уповноважених центральних органів виконавчої влади. Зазначені органи в межах наданих їм повноважень видають підзаконні правові акти, які спрямовані на регулювання суспільних відносин, що виникають у правоохоронній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним аспектам нормотворчості, зокрема дослідженню проблемних питань, пов'язаних з процедурою розробки та прийняття нормативно-правових актів центральними органами виконавчої влади, присвятила свою увагу значна кількість науковців, зокрема такі: С.С. Алексєєв, Ю.Г. Арзамасов, О.Л. Дзюбенко, Н.О. Зезека, А.В. Малько, В.С. Ковальський, В.М. Корельський, І.П. Кузінцев, Н.Ф. Лата, В.Д. Перевалов, Ю.М. Перерва, П.М. Рабінович, А.О. Рибалкін, О.Ф. Скакун, Л.М. Шестопалова та ін. Але, незважаючи на те, що відомча нормотворчість займає важливе місце у

нормативно-правовому забезпеченні реалізації правоохоронної функції держави, її роль та значення є недостатньо дослідженими в сучасній юридичній науці. Так, зокрема, не розроблено принципи здійснення відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави; не встановлено коло суб'єктів даного виду нормотворчості; не розроблено дієвого механізму контролю за якістю нормотворчої діяльності центральних органів виконавчої влади. Таким чином, в сучасних умовах актуальними є питання дослідження сутності відомчої нормотворчості, з'ясування її ролі в адміністративно-правовому механізмі реалізації правоохоронної функції держави, встановлення кола суб'єктів відомчої нормотворчості у цій сфері.

Мета статті полягає у з'ясуванні сутності та основних ознак відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави, аналізі основних стадій розробки відомчих нормативно-правових актів, характеристиці основних принципів, дотримання яких дозволить створити необхідні умови для реалізації правоохоронної функції держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час дослідження ролі відомчої нормотворчості в адміністративно-правовому механізмі реалізації правоохоронної функції держави необхідно зупинитися на з'ясуванні змісту категорій «нормотворчість», «правотворчість» та «відомча нормотворчість».

О.Ф. Скакун пропонує розглядати правотворчість як правову форму діяльності держави за участю громадянського суспільства (у передбачених законом випадках) щодо встановлення (санкціонування), зміни, відміни юридичних норм. Правотворчість виражається у формуванні, систематизації, прийнятті й оприлюдненні нормативно-правових актів [1, с. 317].

Правотворчість як діяльність державних органів щодо прийняття, змінення чи скасування юридичних норм пропонує розглядати А.В. Малько [2, с. 115]. Дещо іншої точки зору дотримується П.М. Рабінович, на думку якого суб'єктами правотворчості, крім державних органів, також є недержавні органи [3, с. 103]. С.С. Алексєєв, у свою чергу, зазначає, що правотворчість є заключним етапом правоутворення, на якому відбувається «творення права», тому правотворчість охоплює всі форми та способи формування права [4, с. 5].

Підтримуємо точку зору С.С. Алексєєва, що результатом правотворчості є розвиток, за допомогою спеціальних юридичних засобів, права як цілісної системи

норм (творення права), що здійснюють вплив на суспільні відносини, які виникають у різноманітних сферах суспільного життя.

На даному етапі в юридичній науці відсутня усталена точка зору науковців з приводу понять «правотворчість» та «нормотворчість»: чи є вони тотожними поняттями чи все ж таки різняться за своїм змістом.

На думку В.М. Корельського та В.Д. Перевалова, нормотворчість є специфічною, інтелектуальною діяльністю, яка потребує особливих знань та вмінь та пов'язана зі створенням чи зміною існуючих в державі правових норм [5, с. 289].

Як зазначає Н.Ф. Лата, нормотворчість являє собою форму владної діяльності держави, яка спрямована на утворення нормативно-правових актів, які запроваджують, змінюють чи скасовують правові норми чинної юридичної системи [6, с. 17]; особливу діяльність держави, в особі спеціально уповноважених на це владних суб'єктів, спрямовану на нормативне закріплення суспільних потреб й інтересів та забезпечення належних умов для реалізації прав і свобод громадян та їх ефективного захисту, яка здійснюється шляхом створення системи внутрішньо узгоджених нормативно-правових актів з метою підвищення ефективності регулювання суспільних відносин в Україні [6, с. 18].

Існує точка зору, відповідно до якої нормотворчість можна визначити як урегульований законодавством вид цілеспрямованої юридичної діяльності суб'єктів, спеціально уповноважених приймати, змінювати чи скасовувати нормативно-правові акти, що здійснюється в межах компетенції в установлених процедурно-процесуальних формах [7].

На думку О.Л. Дзюбенко нормотворчість означає діяльність по створенню та упорядкуванню підзаконних актів [8]; діяльність по створенню правових норм, так і діяльність по створенню тих джерел права, які їх містять [9, с. 45].

Слід підкреслити, що існують точки зору, відповідно до яких поняття «нормотворчість» та «правотворчість» слід розмежовувати, оскільки вони відрізняються за своїм змістом та співвідносяться як загальне та часткове. Так, наприклад, Л.М. Шестопалова, Н.О. Зезека та О.Л. Дзюбенко вважають, що нормотворчість, в порівнянні з правотворчістю, є більш складною правовою категорією, оскільки, з одного боку, вона передбачає творення правових норм, тобто має місце як при творенні законів, так і при творенні підзаконних актів, а тому виступає базовим елементом нормативних актів; з іншого - нормотворчість в континентальному праві передбачає творення нормативно-правових актів, тобто актів, які містять норми права, що дає підстави ототожнити її з правотворчістю у її вузькому значенні [9, с. 44; 10; 11, с. 172].

Схожої точки зору дотримуються і О. Скрипнюк та В. Федоренко, які зазначають, що нормотворча діяльність є насамперед різновидом правотворчості, спрямованої на створення норм права з їх наступною об'єктивізацією в законодавчих і підзаконних нормативно-правових актах [12].

Як зазначає А.О. Рибалкін, термін «правотворчість» можна застосовувати як родові поняття, охоплюючи

ним такі два різновиди створення норм права, як законотворчість – створення правових норм, що дістають закріплення в актах вищої юридичної сили – законах та нормотворчість – діяльність з прийняття правових норм на основі та відповідно до законів [13, с. 185].

Розділяючи в цілому точку зору зазначених науковців, слід підкреслити, що нормотворча діяльність є одним із видів правотворчості. Саме у результаті нормотворчої діяльності уповноважених суб'єктів відбувається надання юридичної форми певним правовим нормам, тобто приймаються нові нормативно-правові акти, вносяться зміни та доповнення до чинних нормативно-правових актів, відміняються існуючі. Особливу увагу слід звернути на те, що нормативно-правові акти, прийняті в результаті нормотворчості, регулюють певне коло суспільних відносин та є обов'язковими для виконання усіма суб'єктами, на яких поширюється їх дія.

Невід'ємною складовою нормотворчості є відомча нормотворчість. На думку О. Л. Дзюбенко, відомча нормотворчість – це діяльність уповноважених керівників центральних органів виконавчої влади, які у межах своєї компетенції створюють відомчі підзаконні акти шляхом створення, зміни, доповнення, скасування правових норм, спрямованих на регулювання тих суспільних відносин, які входять до сфери їх управління [8].

Зважаючи на вищевикладене, вважаємо, що під відомчою нормотворчістю у сфері реалізації правоохоронної функції держави слід розуміти діяльність уповноважених на те центральних органів виконавчої влади (суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави), які з метою реалізації законів України та нормативно-правових актів вищих органів державної влади в межах своєї компетенції уповноважені приймати відомчі нормативно-правові акти, що деталізують механізм реалізації державної політики у правоохоронній сфері.

У результаті аналізу точки зору О.Л. Дзюбенко щодо основних ознак відомчої нормотворчості, що характеризують її як багатогранну категорію [8], можна виокремити основні ознаки відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави:

- регулює суспільні відносини, що виникають під час формування та реалізації державної політики у правоохоронній сфері на загальнодержавному рівні;
- спрямована на реалізацію законів України та підзаконних нормативно-правових актів вищих органів державної влади (Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Президента України), норми яких визначають основні засади державної політики у правоохоронній сфері, ключові напрямки реалізації правоохоронної функції держави відповідними суб'єктами;
- являє собою процес, що складається із сукупності виконуваних у певній послідовності стадій;
- результатом нормотворчої діяльності уповноважених на те центральних органів виконавчої влади (суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави) є відомчі нормативно-правові акти, розроблені та прийняті відповідно до визначеної на законодавчому рівні юридичної процедури. Недотримання встановленої юридичної процедури тягне за собою негативні правові наслідки та може призвести до виникнення певного дисбалансу в правовій системі;

- здійснюється шляхом розробки нових нормативно-правових актів, внесення змін та доповнень до чинних нормативно-правових актів або шляхом їх скасування;

- є ефективною за умови дотримання певних принципів (законності, обґрунтованості, галузевої спрямованості, професіоналізму, планування та прогнозування, науковості, використання передового досвіду).

Процес відомчої нормотворчості складається зі стадій, що відрізняються за своїм змістом та містять у собі певні дії, які з метою досягнення бажаного результату слід виконувати виключно у відповідній послідовності. Саме зазначені стадії є свідченням відмінності відомчої нормотворчості від законотворчої діяльності. Відомча нормотворчість являє собою сукупність послідовно виконуваних дій, яких мають дотримуватись суб'єкти відомчої нормотворчості з метою дотримання законності у процесі створення відомчих підзаконних актів [8].

До числа основних стадій відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави відносяться такі:

- прийняття рішення про необхідність розробки відомчого нормативно-правового акта. На даній стадії у результаті аналізу чинного законодавства та практичної діяльності відповідних суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави визначаються актуальні проблемні питання, які виникають у цій сфері; обговорюються перспективні шляхи вирішення зазначених питань, які можливо буде реалізувати внаслідок прийняття відповідного нормативно-правового акта;

- робота над змістовним наповненням проекту відомчого нормативно-правового акта. Дана стадія є найбільш складною та відповідальною, оскільки саме на ній здійснюється значний обсяг роботи над розробкою проекту відомчого нормативно-правового акта, починаючи від організації роботи над проектом і закінчуючи його прийняттям та підготовкою відповідного розпорядчого документа. На цій стадії вивчаються матеріали, необхідні для розробки проекту; розробляються пропозиції за суті питань, які мають бути вирішені у результаті реалізації положень даного нормативно-правового акта; обговорюються зазначені пропозиції; здійснюється експертиза проекту нормативно-правового акта, його обговорення, з наступним урахуванням отриманих пропозицій та зауважень. З метою розробки якісного проекту відомчого нормативно-правового акта або у разі вирішення найбільш складного та значущого питання відповідні центральні органи виконавчої влади мають право створювати спеціальні робочі групи шляхом залучення власних працівників, представників територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, наукових установ та вищих навчальних закладів, що їм підпорядковуються. Процедура організації роботи над проектом відомчого нормативно-правового акта та розробки його змістовного наповнення врегульована у Рекомендаціях з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів, затверджених постановою Міністерством юстиції України від 28 березня 1998 р. № 3 [14]. У національному законодавстві також встановлена окрема процедура підготовки проектів відомчих нормативно-правових актів, що здійснюється за участю декількох центральних

органів внутрішніх справ – суб'єктів нормотворення (наприклад, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України з питань захисту персональних даних, Державної служби фінансового моніторингу України, Адміністрації Державної прикордонної служби України тощо);

- державна реєстрація проекту відомчого нормативно-правового акта. Нормативний акт подається на державну реєстрацію у п'ятиденний термін після його прийняття [14]. Відповідно до чинного законодавства нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України, яке є провідним суб'єктом відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави, підлягають державній реєстрації в установленому законодавством порядку. Державна реєстрація нормативно-правового акта здійснюється шляхом проведення його правової експертизи за участю вчених та фахівців центральних або місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій. Під час правової експертизи встановлюється доцільність прийняття даного нормативно-правового акта, відповідність вимогам законів та підзаконних актів вищих органів державної влади, перевіряється дотримання процедури юридичної техніки під час розробки та прийняття документу, перевіряється, чи мав даний центральний орган виконавчої влади повноваження щодо розробки проекту нормативно-правового акта та його прийняття;

- опублікування (оприлюднення) відомчого нормативно-правового акта, яке здійснюється з метою оперативного і повного забезпечення правовою інформацією органів державної влади, підприємств, установ та організацій, доведення актів законодавства України до громадян [15].

Зазначені стадії є характерними для процедури розробки проектів відомчих нормативно-правових актів, норми яких регулюють суспільні відносини, що виникають в усіх сферах суспільного життя, у тому числі і у сфері реалізації правоохоронної функції держави. Дотримання наведених вище стадій відомчої нормотворчості сприятиме розробці нормативно-правового акта з урахуванням його галузевої належності, дотриманню вимог нормопроектувальної техніки, недопущенню прийняття суперечливих за своїм змістом норм права.

Не менш важливим для якісного здійснення відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави є дотримання принципів такої діяльності. Під принципами відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави слід розуміти сукупність правил та закономірностей, що визначають основні вимоги до процедури розробки та прийняття відомчих нормативно-правових актів, нормами яких регулюються суспільні відносини, які виникають під час діяльності уповноважених суб'єктів щодо реалізації правоохоронної функції держави. Зазначені принципи характеризують специфіку відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави, визначають ключові вимоги до проектів відомчих нормативно-правових актів, процедури їх розробки і прийняття. Розглянемо коротко кожен із цих принципів.

Зміст принципу законності відомчої нормотворчості полягає в тому, що проекти відомчих нормативно-право-

вих актів повинні розроблятися з урахуванням вимог законів та підзаконних нормативно-правових актів вищих органів державної влади, які визначають основні засади реалізації правоохоронної функції держави, загальнообов'язкові правила поведінки для учасників суспільних відносин у цій сфері. Саме дотримання принципу законності дозволить надати завершеності нормам законодавчих актів, що регламентують діяльність суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави.

Дотримання принципу обґрунтованості передбачає, що рішення про доцільність розробки конкретного відомчого нормативно-правового акта має бути належним чином обґрунтованим. Вивчення стану криміногенної ситуації в державі та потреб правоохоронної практики, визначення потреби у правовому регулюванні певного кола суспільних відносин та ретельне вивчення криміногенних і соціально-економічних факторів, що здійснюють негативний вплив на стан забезпечення правопорядку в державі, дає підстави для прийняття рішення про доцільність прийняття конкретних відомчих нормативно-правових актів, нормами яких має бути закріплені механізми профілактики правопорушень, удосконалення організації системи відповідних суб'єктів у частині вирішення профілактичних завдань та реалізації функцій протидії злочинності.

Необхідною умовою здійснення будь-якої діяльності, відомча нормотворчість не є виключенням, є планування, у результаті якого приймають обґрунтовані управлінські рішення. До числа таких рішень можна віднести і рішення про необхідність прийняття конкретного відомчого нормативно-правового акта, нормами якого має бути деталізовано окремі напрямки стратегії державної політики у правоохоронній сфері, врегульовано різноманітні аспекти реалізації правоохоронної функції держави та діяльності відповідних суб'єктів. Завдяки використанню функції планування (як однієї із основних функцій управління) під час відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави можливо чітко сформулювати цілі, які мають бути досягнуті у результаті прийняття конкретного відомчого нормативно-правового акта; визначити найбільш ефективні шляхи досягнення поставлених цілей; визначити поточні та перспективні завдання, які мають бути поставлені перед конкретними суб'єктами реалізації правоохоронної функції держави.

Одночасно із принципом планування під час відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави має використовуватися принцип прогнозування. Зміст принципу прогнозування під час відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави полягає у вивченні комплексу криміногенних факторів, що здійснюють вплив на належну реалізацію правоохоронної функції держави, стан захищеності населення від загроз, рівень забезпечення правопорядку в державі та окремих її регіонах. Під час прогнозування вивчаються відомчі нормативно-правові акти, що вже були прийняті у цій сфері (як їх недоліки, так і позитивні риси).

Розробка якісних відомчих нормативно-правових актів, норми яких визначають шляхи та способи реалізації правоохоронної функції держави, вимагає вивчен-

ня та узагальнення передового досвіду діяльності уповноважених на те суб'єктів, що дозволить у майбутньому забезпечити його поширення та впровадження. Найбільш досконалі та придатні до використання форми та методи діяльності, що відповідають критеріям нової якості й змісту правоохоронної діяльності уповноважених суб'єктів та мають позитивний ефект, обумовлюють створення інноваційних технологій правоохоронної діяльності. Передовий досвід повинен бути спрямований на вирішення правових, організаційних, інформаційних та інших проблемних питань, які виникають під час відомчої нормотворчості.

Галузева спрямованість відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави обумовлюється тими завданнями та функціями, реалізація яких покладається на конкретний центральний орган виконавчої влади, що є суб'єктом такої нормотворчості. Так, наприклад, Міністерство внутрішніх справ України як провідний суб'єкт відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави відповідно до покладених на нього завдань МВС України у межах повноважень, на основі та на виконання Конституції та законів України, актів і доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України видає накази, організовує і контролює їх виконання. Тобто можна дійти висновку, що межі відомчої нормотворчості визначаються у положеннях про конкретний центральний орган виконавчої влади, який є суб'єктом відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави.

Важливість дотримання принципу професіоналізму під час відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави обумовлюється тим, що саме від рівня професіоналізму працівників центральних органів виконавчої влади, які є суб'єктами реалізації правоохоронної функції держави, безпосередньо залежить якість змістовної складової державної політики у правоохоронній сфері (ступінь визначення найбільш актуальних проблемних моментів та повнота заходів щодо їх усунення). Зазначені працівники мають бути обізнані як на особливостях юридичної техніки нормотворчої діяльності, так і на основних моментах, на які треба звернути увагу під час вироблення та реалізації державної політики у правоохоронній сфері, існуючих проблемах у цій сфері.

Слід зазначити, що необхідною умовою дотримання принципу професіоналізму під час відомчої нормотворчості у сфері реалізації правоохоронної функції держави є його поєднання із принципом науковості. Як зазначає В.В. Конопльов, підвищення ефективності зовнішньо-адміністративної та внутрішньо-організаційної діяльності будь-якого органу державної влади безпосередньо залежить від наукового забезпечення процесу підготовки та прийняття управлінських рішень [16, с. 3], зокрема щодо змістовного розроблення відомчих нормативно-правових актів. Наукова обґрунтованість нормотворчої діяльності є особливо актуальною на сучасному етапі, адже ненауковість нормативно-правових актів тягне за собою їх неефективність і нестабільність [9, с. 44]. Таким чином, необхідність виокремлення принципу науковості відомчих нормативно-правових актів не викликає жодних сумнівів.

Дотримання наведених вище принципів відомчої нормотворчості дозволить створити необхідні умови для реалізації правоохоронної функції держави, спрямувати діяльність відповідних органів виконавчої влади на надання якісних соціально-сервісних послуг населенню, створити належні умови для якісного захисту прав і свобод людини.

Відомчі нормативно-правові акти є однією із важливих складових адміністративно-правового механізму реалізації правоохоронної функції держави. Саме застосування норм відповідних відомчих нормативно-правових актів дозволить створити необхідні умови для ефективної діяльності уповноважених суб'єктів щодо реалізації правоохоронної функції держави, що у результаті має призвести до належного забезпечення прав і свобод людини і громадянина, зниження рівня криміналізації суспільства, підвищення рівня довіри населення до правоохоронних органів.

Висновки. Досягнути належного рівня функціонування правоохоронної сфери можливо у результаті вдосконалення механізму реалізації правоохоронної функції держави шляхом підвищення ефективності кожної його складової. Таким чином саме від якості відомчих нормативно-правових актів безпосередньо залежить ефективність адміністративно-правового механізму реалізації правоохоронної функції держави.

Література:

1. Скакун О.Ф. Теория государства и права : учебник / О.Ф. Скакун. – Х. : Консум, Ун-т внутр. дел. 2000. – 704 с.
2. Малько А. В. Теория государства и права в вопросах и ответах : учеб.-метод. пособ. / А. В. Малько. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юрист, 1997. – 197 с.
3. Радько Т. Н. Теория государства и права : учебник для высш. учеб. завед. / Т. Н. Радько. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004. – 576 с.
4. Алексеев С. С. Проблемы теории права : курс лекций : в 2 т. / С. С. Алексеев. – Свердловск : Изд-во Свердл. юрид. ин-та, Т. 2 : Нормативные юридические акты. Применение права. Юридическая наука. – 1973. – 401 с.
5. Теория государства и права : учебник для юридических вузов и факультетов ; под ред. В.М. Корельского, В.Д. Перевалова. – М. : ИнфраМ-Норма, 1997. – 570 с.
6. Лата Н.Ф. Адміністративно-правове регулювання нормотворчої діяльності органів виконавчої влади : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Наталія Федорівна Лата / Київський національний торговельно-економічний університет. – К., 2004. – 198 с.
7. Нечипоренко А. Нормотворча діяльність у правовій державі / А. Нечипоренко // Публічне право. – 2012. - № 4(8). – С. 375-381.
8. Дзюбенко О. Л. Теоретичний аспект відомчої нормотворчості / О.Л. Дзюбенко // Право і суспільство. - 2009. - № 4. – С. 12-16.
9. Дзюбенко О.Л. Юридична техніка відомчої нормотворчості в Україні : дис. ... канд. юрид. наук / 12.00.01 // Олена Леонідівна Дзюбенко / Київський національний університет внутрішніх справ. – К., 2010. – 265 с.
10. Шестопалова Л. М. Особливості нормотворчості в органах внутрішніх справ. [Електронний ресурс] // Л. М. Шестопалова // Вісник Академії управління МВС. – 2009. - № 2. – Режим доступу : <http://mila-she.org.ua/publ/1-1-0-27>.
11. Зезека Н. О. Особливості правотворчої діяльності Державної

служби зайнятості України // Н. О. Зезека // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 168-173 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2009-1/09znocz.pdf>.

12. Скрипнюк О. Правотворчість Президента України та її нормопроектне забезпечення: питання теорії і практики / О. Скрипнюк, В. Федоренко // Право України. – 2011. - № 2. – С. 168-179.
13. Рибалкін А.О. Нормотворчість органів внутрішніх справ (аспекти загальної теорії) : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.01 / Рибалкін Андрій Олександрович ; Запорізьк. юрид. ін-т. – Запоріжжя, 2005.
14. Рекомендації з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів : Постанова Міністерства юстиції України : від 28.03.1998, № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0003323-98>.
15. Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України» : Указ Президента України : від 13.12.1996, № 1207 // Урядовий кур'єр від 19.12.1996.
16. Конопльов В.В. Організаційно-правовий механізм підготовки та прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 / В.В. Конопльов. – Х., 2006. – 34 с.

Беспалова О. И. Роль ведомственного нормотворчества в административно-правовом механизме обеспечения реализации правоохранительной функции государства

Аннотация. В статье выяснены сущность и основные признаки ведомственного нормотворчества в сфере реализации правоохранительной функции государства. Проанализированы основные стадии разработки ведомственных нормативно-правовых актов. Дана характеристика основным принципам, соблюдение которых позволит создать необходимые условия для реализации правоохранительной функции государства.

Ключевые слова: правотворчество, нормотворчество, ведомственное нормотворчество, нормативно-правовой акт, стадии, принципы, правоохранительная функция государства, административно-правовое обеспечение.

Bezpalova O. The Role of Departmental Lawmaking in Administrative and Legal Guaranteeing of State Law Enforcement Function Realization

Summary. Determination of the entity and main features of departmental lawmaking in the sphere of state law enforcement function realization is given in the article. The main stages of departmental legal acts development, characteristics of the basic principles, which observance allows creating necessary conditions for state law enforcement function realization is the issue of the article.

Key words: state law enforcement function, legal guaranteeing, system, realization, legislative guaranteeing, classification, improvement.